

•

Kedves arcú leány két kisleányt vezet kézen fogva a jobb- és baloldalán. Az egyformán öltözött angol kabátos fiúcskák egyike öt éves lehet, a másik három. A leány csaknem teljesen kifeszíti két karját, mert az egyik gyerek jobbra húzza őt, a másik balra, s így hárman úgyszólván az egész járdát elfogják szélében. A két kisgyerek egyforma mozdulattal cibálja a leányt, s egyformán hangosan keservesen bög, mintha hangjuk s mozdulatuk gépre járna, és kettejüket egyazon szerkezet szabályozná.

Aki látja-hallja őket, mosolyog. A leány is mosolyog.

– Mi bajuk? – kérdezik megértő jóindulattal az arra menők a leánytól.

– A nagyobbik megbotlott, s kicsit megütötte a térdét – felel a leány –, azért sír, a kicsi pedig azért sír, mert a nagyobbik sír. Mindig így csinálja. Ha a nagyobbik nevet, ő is nevet, ha az sír, ő is elfakad sírva, pontosan úgy, mint a másik. Már ismerem. Nem is próbálok csitítani. Ha majd a nagyobbik elhagyja a sírást, ő is majd abbahagyja ...

1935. március 20., szerda, 8. old.

Körkép

Minden évben újra örülni kell neki. Újra kell őt üdvözölni, földig hajolni előtte. Tavasz van. A régi pogányok módjára bátran és őszintén ujjongunk a tavasz jöttére. Külön tavaszi ünnepeket kellene rendezni, hogy ne csak a költők dicsérik őt verseikben, hanem mi is mindnyájan, akik élünk, tudjuk és tudomásul vegyük, hogy mit jelent testünknek-lelkünknek a tavasz.

A szemünk, az orrunk, a szájunk, minden érzékszervünk hálásan köszönti őt. Hajnalban már madárcsicsergésre ébredünk. Megváltozott a világ. A gyerekek versenyt csivognak a madarakkal. Az utcán lovak abrakolnak, elégedetten. A nyitott boltajtókon át illat-hangverseny árad. A borbély fehér köpenyben futkos a napfényben, inasgyerekek fütyörésznek az úttesten, futókák száguldanak a járdán, ibolyaszemű kisbabák versenyt ásítóz-

nak, nyújtóznak a macskákkal. Mennyi kerékpár kereng, mint érkező fecskék. Mennyi kék ibolya. Valóságos ibolya-áradat özönlötte el az utcákat. Fiatal lányok kék ruhában óriási ibolyacsokrokhoz hasonlítanak.

A féllábú kintornás is kibújt téli vackából, köszvényes öregurak vánszorgognak a fal mellett, labdák röpülnek, agyaggolyók gurulnak. Egyszerre csupa mozgás és zsvaj, csupa illat és szín lett a tompaszürke, néma téli utca. Kitárt karokkal üdvözöljük a tavaszt, boldogan és hálásan. Új remények ébrednek mindnyájunkban. Vége a szenvedésnek. Néhány hónapra ismét érdemes élni.

•

Egy Szabolcs megyei birtokon történt.

A földesasszony a tavasz közeledtével kidoboltatta a faluban, hogy földet ad felesbe megmunkálni, s aki igényeli, jelentkezzen nála a kastélyban, hogy a részleteket megbeszéljék.

A szobaleány reggel jelentette, hogy egy parasztgazda keresi a nagyságos asszonyt, a feles földek dolgában.

A földesasszony, Pesten soványított, kamaszfürtös, angolblúzós dáma, szájában füstülő cigarettával kilépett az ámbitusra, hogy a falubeli emberrel tárgyaljon.

– Jó reggelt kívánok, nagyságos uram – köszönti őt tisztességtudó kalaplevegéssel a gazda.

A hölgy elbámul, de nem szól, csak könnyed vállvonítással ennyit mond:

– Jó reggelt. Mit akar?

– A feles földek végett jöttem, nagyságos uram – kezdi a falusi tempósan a beszédet.

A hölgy most már nem bírta tovább, kitört belőle:

– Mondja csak, bolond maga? Nem látja, hogy én nő vagyok? Nem látja, hogy szoknya van rajtam? Hát maga nem tudja, mi a különbség férfi és nő között?

– Dehogynem látom, dehogynem tudom, tudom én, alázattal – feleli a kérdezett –, de gondoltam, hogy ha ilyen komoly dologról esik szó, már csak megtiszteltem a nagyságos asszonyt azzal, hogy nagyságos úrnak szólítom.

•

A forgalmas tavaszi Rákóczi úton, a Nagykörút közelében kis olasz gépkocsi áll meg. A szokástól eltérően nem csak a jelzés, hanem a város neve is rá van írva, ahonnan való. Hatalmas betűkkel ez van odaírva a hátfalán: „Róma”. A kocsi utasai – két férfi és két nő – kibújik az alacsony kocsiból, hogy

körülnézzen, de ebben a pillanatban egész embergyűrű veszi őket körül. Egy fiú cipőfűzőket nyújt felénk, egy kisleány ibolyát, egy idősebb hölgy képes levelezőlapot, matyó asszony kézimunkát, valaki tűzkövet, szaharint kínál eladásra, másvalaki törökmézet, cukrozott fügét akar rájuk sózni, koldusok nyújtják felénk a kezüket, s ők ott állnak tanácstalanul mind a négyen, mozdulni se bírnak. Elégedetten szemléljük ezt a képet. Hiába, a mi népünk is élelmes, nem marad az olasz mögött. Eltanulta tőle. Nem kell félteni. Ezek az olaszok egy pillanatra azt hitték, hogy saját hazájukban vannak, valamelyik városban, ahol idegennek nézik őket. Otthon érezték magukat.

1935. március 29., péntek, 6. old.

Pesti utca

Mi mindent láttunk a pesti utcán az első tavaszi napokon?

Láttuk, amint egy kislányka lépegetett édesanyja mellett. Négy-öt éves lehetett, s bizony szaporán kellett szedegetnie lábát, hogy lépést tudjon tartani felnőtt kísérőjével. Valami fontos, érdekes dologról beszélgethettek, mert nyakát is egyre nyújtogatta, felfelé, anyja felé, s egészen megfedkezett a sósperecről, melyet egyik kezében ide-oda lóbázott.

Most hátulról nyolc-tíz éves kis csibész közeledett. Amikor a percc éppen hátrafelé lendült, ügyesen elkapta, jó darabot letört belőle és uccu, máris futott, mint a nyúl, utol se lehetett volna érni. A kislány egy pillanatra megállt, legöbült szájjal, kárvallottan nézte-nézte a kezében maradt pereccsonkot. Néhányat szípigott, aztán a maradékot lassan majszolni kezdte.

Amennyiben már képes volt kerek, megfogalmazott mondatokban gondolkodni – és általánosítani – bizonyára ezt gondolta magában: „Milyen alattomosak és kegyetlenek a férfiak.” Féltő, hogy ez a jelentéktelen esemény egész életére megrögzítette benne ezt a sötét gondolatot.

Láttunk egy szürke zsakettes, szűkre köcsögkalapos, macskabajszos öregurat a budai sétányon.